

Jumalateenistus Nõos P, 19.07.26 kl 11, Kristuse kirgastamispüha, leeri mälestuspäev

Lektsioonid: 2Ms 3:9–15; Mk 9:2–8

Leeri mälestuspäeva kõne: Js 26:8; Lk 22:19

Pihikõne: pihimanitsus Agendast

Jutlus: Ilm 1:9–18

Laulud: 355B (1–3); 61 (1–5, 6); 321 (1–4); 293 (1–3)

Mina, Johannes, teie vend ja kaasosaline viletsuses ja kuningriigis ja kannatlikkuses Jeesuses, olin saarel, mida hüütakse Patmoseks, Jumala sõna ja Jeesuse tunnistamise pärast. Ma olin vaimus Issanda päeval ning kuulsin enese taga valju häält, otsekui pasunast, mis ütles: „Mida sa näed, kirjuta raamatusse ning saada neile seitsmele kogudusele: Efesosse ja Smürnasse ja Pergamoni ja Tüatiirasse ja Sardesesse ja Filadelfiasse ja Laodikeiasse.” Ma pöördusin ümber vaatama seda häält, kes rääkis minuga. Ja kui ma olin pöördunud, siis ma nägin seitset kuldlambijalga ning lambijalgade keskel kedagi, kes oli Inimese Poja sarnane ja kellel oli üll pikk kuub, võõtatud rinde alt kuldvööga. Aga tema pea ja juuksed olid valged nagu valge vill, nagu lumi, ning tema silmad nagu tuleleek, ning tema jalad olid vasemaagi sarnased, kui see on hõõguvas ahjus, ning tema hääl oli otsekui suurte vete kohin. Tal oli paremas käes seitse taevatähte ning tema suust välkus vahe kaheterane mõõk ning tema palged olid otsekui päike, kui see paistab oma väes. Kui ma teda nägin, langesin ma tema jalge ette nagu surnu. Ning tema pani oma parema käe mu peale ja ütles: „Ära kard! Mina olen Esimene ja Viimne ja Elav. Ma olin surnud, ning ennäe, ma elan igavesest ajast igavesti ning minu käes on surma ja surmavalla võtmed.“

Kallid sõbrad! Täna tähistame jumalateenistusel Kristuse kirgastamispüha – selline on meie pühapäeva teema lisaks leeri mälestuspäevale.

Kristuse kirgastamispüha toetub teatavasti piibliloole, millest kõnelevad meile UT kolm esimest evangeeliumi Mt, Mk ja Lk.

Jeesus läks koos kolme jüngri, Peetruse, Jaakobuse ja Johannesega kõrgele mäele ning seal nägid jüngrid erakordset nägemust. Jeesus nimelt muutus nende silme ees taevalikuks olendiks, tema riided hakkasid hiilgama ja pale muutus otsekui päikese sarnaseks. Enamgi veel, taevaliku Jeesusega tulid juttu ajama legendaarsed VT jumalamehed Mooses ja Eelija, kes olid elanud sadu aastaid enne seda.

Mis on aga selle sündmuse ja kirikliku kirgastamispüha tähendus? See, et inimesel on võimalik Jumalat näha juba oma eluajal. Varem arvasid inimesed, et see on võimatu, kuna Jumal ise ütleb Pühakirjas, VT-s, et see, kes Tema palet näeb, peab surema. VT-s kõneldakse küll ka sellest, et Mooses võis Jumala palet näha nii, et ta ei surnud, samuti teatud juhul Iisraeli rahva vanemad ja mõned nägemust näinud prohvetid. Siiski ei kirjeldata Piiblis seda, milline Jumala pale välja näeb, vaid seostatakse seda loodusjõududega: tuli, suits, maavärisemine, tuul, pilv, aga ka vaikne sahin kui kerge tuulehoog.

Jeesuse muutumine oma jüngrite ees oli aga midagi hoopis erakordset. Jeesus nimelt ilmus neile inimese sarnasena: polnud kahtlust, et see on seesama Jeesus, keda jüngrid juba hästi tundsid. Kuid samas polnud ka kahtlust, et tegemist on taevaliku olendiga, kellele sobib tiitel Jumala Poeg, võib-olla isegi Jumal (sest nii tituleerib ülestõusnud Jeesus hiljem ju jünger Toomas).

Kas ka meie võime Jumalat näha, samamoodi nagu nägid Teda kolm jüngrit? Piibel ei välista seda võimalust. Kuid küsiks in hoopis nii: kust me teame, kas me ikka näeme Jumalat? Mille järgi me Ta ära tunneme?

Tänane kirjakoht annab meile selleks kolm viidet.

Esiteks, Jumal kõnetab meid. Jumal ei näita ennast meile niisama, vaid Tal on meile mingi sõnum. Meie tänases kirjakohtas kirjeldatakse, nagu kuulsime, seda, kuidas keegi Issanda sulane Johannes kuuleb Egeuse mere saarel Patmosel oma selja taga valju häält, otsekui pasunast. Jumal võib inimest kõnetada ka vaikselt, kuid alati nii, et inimene Tema kõnetust märkab. Nt prohvet Saamuel kuulis noore poisina Jumala kõnetust. Ta märkas seda, kuid ei saanud kogenemastusest kohe aru, kes

teda kõnetab ja sai preestrilt õpetust: sa pead vastama „Issand, sinu sulane kuuleb!” Meie kirjakohas pöördus Johannes vaatama, kes temaga kõneleb, ja nägi erilist vaatepilti.

Seega, teiseks tunneme Jumala ära selle poolest, et Ta näitab meile ennast. Kirjeldus, mille Johannes meile meie tänases kirjakohas Jumalast annab, on kuidagi tuttav. Tõepoolest, sarnast nägemust nägi ka prohvet Taaniel – sellest kõneleb VT Taanieli raamat. Saab teha järelduse, et Jumal hoolitseb enda näitamisest selle eest, et meil oleks mingi analoogia. Johannes tõenäoliselt teadis Seda prohvet Taanieli nägemust hästi ja sai seetõttu aru, et olend, kes teda nüüd kõnetab, on tõepoolest Jumal.

Kuid kas meie tunneksime Jumala ära, kui Teda näeksime? Selleks tuleb meil tunda Piiblit, kus Jumalat siiski mõnel määral kirjeldatakse. Kõnelesime enne Jeesuse muutumisest kõrge mäe otsas. Seejärel prohvet Taanieli nägemusest ja meie Johannese nägemusest meie kirjakohas. Kui elame oma elu nii, et me Piiblit ei tunne, siis ei pruugi me tõepoolest Jumalat ära tunda. Kui arvame, et oleme Jumalaga kohtunud erilistes loodusnähtustes, nagu vahel seda väidetakse olevat teinud, siis võime end petta: looduslikud pühapaigad, erilised vaated ja valgus võivad olla petlikud. On ju ka Piiblis öeldud, et isegi saatan võib end muuta valguse ingliks.

Ent kui me oleme tuttavad VT ja UT Jumala ilmumiste ehk teofaaniatega, on meil olemas kindel alus Jumala äratundmiseks. Jumal on kõigile inimestele andnud võimaluse enda kohta Piiblist lugeda, ka meile, eestlastele, kel on juba üle 300 aasta olnud võimalik Piiblit lugeda oma emakeeles. Kasutagem seda võimalust oma eluajal: kui mitte muuks, siis selleks, et Jumal vajalikul hetkel ära tunda!

Lisaks meie kõnetamisele ja enda näitamisele tahab Jumal meid ka õpetada ja lohutada. Johannes ütleb meie kirjakohas, et kui ta Jeesust Jumalana nägi, siis ta langes Tema jalge ette nagu surnu. Ka jüngrid langesid hirmust maha, kui nad Jeesuse muutumisel nägid Jumalat helendava pilvena ja kuulsid Tema häält.

See, et inimene Jumalaga kohtudes Teda kardab, on loomulik, kuna inimene on patune, Jumal aga püha. Meiegi ei taha mõne ebameeldiva väljanägemise või lõhnaga asja lähedal viibida, vaid eemaldume nii kiiresti kui võimalik. Miks peaks siis Jumal tahtma patuse inimese juures viibida?

Jumal on selle olukorra aga lahendanud nii, et Ta on selleks ebameeldivaks patuseks muutnud omaenese Poja Jeesuse, kes, paradoksaalsel kombel, pole siiski patune, kuna Ta on jumalik olend. Võiks siis öelda, et Jumal on muutnud ebameeldiva asja meeldivaks sellega, et Ta on teinud iseennast selle ebameeldiva asja sarnaseks.

Seda kõike tegigi Jeesus. Teda koheldi inimeste poolt nagu kõige ebameeldivamat patust: ta surmati piinarikkal kombel, et temasarnasest ebameeldivast olendist võimalikult kiiresti vabaneda. Pole inimest – pole ka probleemi!

Kuid inimene, kes hakkab uskuma, et see ebameeldiv, surnud ja hauda pandud olend Jeesus oligi tegelikult Jumal, saab Jumalale meelepäraseks. Teisisõnu, usk Jeesusesse pühitseb inimest niivõrd, et Jumal ei tunne tema juuresolekul ennast ebameeldivalt.

Seepärast kuulsimegi, kuidas Johannesele end kuuldavaks ja nähtavaks teinud Jeesus Kristus, Jumala Poeg ja Jumal lohutab ning õpetab hirmunud maha kukkunud Johannest. Kristus ütleb Johannesele olulised sõnad: „Ära kardada!” Hirm on ju inimese elus tema üks kõige suuremaid vaenlasi ja saadab korda palju halbu asju: hirmunud inimene teeb ülekohut teistele ja endale.

Kuid Jumal, kes näeb inimese südames usku Kristusesse, ütleb talle: „Ära kardada!” Ja lisab, miks ei peaks inimene enam kartma. Nimelt, nagu Johanneselt õppisime, Jeesus oli surnud, kuid elab siiski. Eks tekita meis hirmu ju justnimelt väljavaade surra. Surmahirmu peetakse ju kõige suuremaks hirmuks. Ent kui Jumal ise ütleb, minagi olin ju surnud, kuid, surmal polnud minu üle võitu ja mina ise ju lausa kontrollin surmavalda, siis võtab see usklikul inimesel n-ö pinged maha. Kui isegi surma pole tarvis karta, siis pole ju tegelikult tarvis karta mitte midagi.

Seda kõike õpetas Jumal Johannesele ja Johannes õpetab seda meile. Tal ju kästakse oma nägemus üles kirjutada ning seitsmele kogudusele saata. See seitse kogudust on aga sümbolne suurus, mis tähendab tegelikult kogu kirikut. Seega on Johannese sõnum mõeldud kõigile kogudustele, kes olid, on ja tulevad, sh meile siin Nõo koguduses.

Jumal olgu tänatud selle eest, et meie kõik, kes täna siin Nõo kirikus viibime, saame kuulda Jumala sõna! Sest seeläbi me teame, et Jumal kõnetab meid, et Ta tahab end meile millalgi näidata ning et Ta tahab meid õpetada ja lohutada.

Aamen.